

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیهما صلوات

www. **Ghaemiyeh** .com
www. **Ghaemiyeh** .org
www. **Ghaemiyeh** .net
www. **Ghaemiyeh** .ir

عليه السلام
امام علي
مصحف

محمد صادق كفييل

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مصحف امام علی علیه السلام

نویسنده:

محمدصادق کفیل

ناشر چاپی:

فرهنگ کوثر

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵ فهرست
۶ مصحف امام علی علیه السلام
۶ مشخصات کتاب
۶ مصحف امام علی
۶ اولین جمع کننده قرآن
۷ ترتیب سوره‌های مصحف
۸ ویژگی‌های مصحف
۸ آیا مصحف حضرت علی غیر از این قرآن است؟
۹ مدت تدوین مصحف علی
۹ چرا مصحف علی پذیرفته نشد؟
۱۰ سرانجام مصحف علی
۱۰ نکته‌ای در مورد مصحف
۱۱ پاورقی
۱۲ درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

مصحف امام علی علیه السلام

مشخصات کتاب

عنوان: مصحف امام علی (ع)

پدید آورنده: محمد صادق کفیل

نشریه: فرهنگ کوثر

شماره نشریه: ۴۸

سال: ۱۳۷۹

ماه: ۱۲

تعداد صفحه: ۹-۶

زبان: فارسی

موضوع: علوم قرآن - جمع آوری قرآن - مصحف امام علی (ع) - علوم قرآن - جمع آوری قرآن - بحث تاریخی - مصحف امام علی

(ع) - ویژگی‌ها

مصحف امام علی

در روایات فراوانی آمده است که پیامبر صلی الله علیه و آله در ایام حیات خویش، پیوسته در ساعاتی از شبانه روز، آیات نازل شده و تأویل آن را به علی علیه السلام می‌آموخت. ابوالفتح نقل می‌کند که امام صادق علیه السلام فرمود: خداوند تنزیل و تأویل را به پیامبرش آموخت و فرستاده خدا صلی الله علیه و آله آن را به علی علیه السلام یاد داد. [۱]. اصیغ بن نباته می‌گوید: وقتی علی علیه السلام برمسند خلافت نشست و مردم با او بیعت کردند، فرمود: به خدا! من از هر مدعی دانشی، به قرآن و تأویلش داناتریم... سوگند به آن که دانه را شکافت و جاندار را پدید آورد! اگر از هر آیه‌ای پرسید، به شما گزارش کنم که چه زمانی نازل شد و در باره چه چیزی نزول یافت و به شما ناسخ و منسوخ، خاص و عام، محکم و متشابه و مکی و مدنی بودن آن را خبردهم. [۲]. نیز حضرت علی علیه السلام فرمود: من ناسخ و منسوخ، محکم و متشابه، فصل و وصل و حروف و معانی قرآن را نیز می‌دانم. به خدا! هیچ حرفی بر محمد صلی الله علیه و آله نازل نشد مگر آن که من می‌دانم که درباره چه کسی و در چه روزی و چه جایی نزول یافت. به خدا! «انّ هذا لفی الصحف الاولى - صحف ابراهیم و موسی»؛ [۳] پیش من است. من آن‌ها را از فرستاده خدا صلی الله علیه و آله به ارث برده‌ام. [۴]. نیز فرمود: آنچه را غایب بودم، (پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله) حفظ می‌کرد و زمانی که بر او وارد می‌شدم، به من می‌فرمود: ای علی! پس از تو، خدا فلان آیه را نازل کرد. پیامبر صلی الله علیه و آله آن آیه را برای من می‌خواند و تأویلش را نیز به من می‌آموخت. [۵]. عبدالله بن حسن بن حسن بن علی علیهما السلام از پدرش، از جدش چنین نقل می‌کند: پیامبر صلی الله علیه و آله هرگاه در روز بر او وحی نازل می‌شد، آن روز به شب نمی‌رسید مگر آن که آن را به علی علیه السلام گزارش می‌کرد و هرگاه در شب بر او نازل می‌شد، آن شب به روز نمی‌رسید مگر آن که آن را به علی علیه السلام خبر می‌داد. [۶].

اولین جمع کننده قرآن

ابن ابی‌الحدید معتزلی می‌گوید: همه اتفاق دارند که علی علیه السلام قرآن را در زمان رسول خدا صلی الله علیه و آله حفظ می‌کرد

و غیر از او کسی قرآن را حفظ نمی‌کرد و او اوّل کسی است که قرآن را جمع‌آوری کرد. [۷]. بیش‌تر محققان و تاریخ‌نویسان برآنند که جمع و ترتیب سوره‌ها بعد از وفات پیامبر صلی الله علیه و آله به دست امیرمؤمنان حضرت علی علیه‌السلام، سپس زید بن ثابت و دیگر صحابه بزرگوار انجام گرفت. [۸]. ابن فارس از عبد خیرنقل می‌کند که پس از رحلت رسول خدا صلی الله علیه و آله، علی علیه‌السلام نخستین کسی بود که قرآن را گرد آورد. [۹]. بنا بر نظر علمای شیعه و اهل سنت، حضرت علی علیه‌السلام آغازگر تدوین قرآن - بنا بر وصیت پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله - پس از رحلت آن حضرت بود. علمای اهل سنت نام چهار نفر را به عنوان نخستین جامع و مدوّن قرآن نام می‌برند که حضرت علی علیه‌السلام در رأس آنها قرار دارد. این چهار نفر عبارتند از: علی علیه‌السلام، ابوبکر، عمر و سالم مولی حدیفه. [۱۰]. حضرت علی علیه‌السلام می‌فرماید: «لَمَّا قَبِضَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَقْسَمْتُ إِلَّا أَضْعَ رِدَائِي عَنْ ظَهْرِي حَتَّى أَجْمَعَ مَا بَيْنَ اللَّوْحَيْنِ فَمَا وَضَعْتُ رِدَائِي حَتَّى جَمَعْتُ الْقُرْآنَ» [۱۱]. وقتی رسول خدا صلی الله علیه و آله رحلت کرد، قسم یاد کردم که ردا بردوش نگیرم تا وقتی که قرآن را جمع‌آوری کنم و ردا برنگرفتم تا قرآن را جمع‌آوری نمودم. ابن ابی‌الحدید می‌نویسد: «لَمَّا قَبِضَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ جَلَسَ عَلِيٌّ فَالْفَهْ كَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَكَانَ بِهِ عَالِمًا» [۱۲]. وقتی رسول خدا صلی الله علیه و آله رحلت نمود، علی علیه‌السلام قرآن را آن گونه که نازل شده بود، تنظیم نمود و به نزول آن آگاه و دانا بود. سلیم بن قیس از سلمان نقل می‌کند، علی علیه‌السلام پس از رحلت پیامبر صلی الله علیه و آله ملازم خانه شد و قرآن را تألیف نمود و از خانه بیرون نیامد تا این که قرآن را از ورقه‌های کاغذ، چوب‌ها، چرم‌ها و قطعات دیگر، در یک جا جمع کرد و در پارچه‌ای گذاشت و مهر نمود. ابن شهر آشوب می‌نویسد: پیغمبر اسلام صلی الله علیه و آله به علی علیه‌السلام فرمود: یا علی! این کتاب خداست، با خود بردار. پس علی علیه‌السلام آن را در پارچه‌ای نهاد و به منزل برد و پس از رحلت پیغمبر صلی الله علیه و آله آن را بر طبق نزول تألیف نمود و به آن آگاه و عالم بود. [۱۳]. محمد بن سیرین گوید: چون آغاز خلافت ابوبکر شد، علی بن ابی طالب علیه‌السلام در خانه خود نشست. به ابوبکر گفتند که او از بیعت با تو کراهت دارد. این بود که ابوبکر او را ملاقات کرد و گفت: آیا از بیعت با من کراهت داری؟ علی علیه‌السلام گفت: با خود پیمان بسته‌ام که جز روز جمعه ردا به دوش نگیرم، تا کتاب خدا را در مصحفی گردآورم. پس آن را انجام داد. [۱۴]. ابن ندیم می‌نویسد: زمان وفات پیامبر صلی الله علیه و آله، حضرت علی علیه‌السلام احساس کرد مردم فال‌های بدی می‌زنند. - از این رو قسم یاد کرد که عبا به دوش نگیرد تا قرآن را جمع کند. پس سه روز در خانه نشست تا قرآن را جمع‌آوری کرد و آن اولین مصحفی بود که همه قرآن در آن جمع شده بود. [۱۵]. گرچه «ابن حجر» خبر جمع‌آوری حضرت علی علیه‌السلام را ضعیف می‌شمارد و می‌گوید: برفرض صحت؛ مراد از جمع، حفظ تمام آن بوده است. و مستشرقین هم دل به این سخن داده‌اند اما باید گفت: نه تنها علی علیه‌السلام نخستین گردآورنده قرآن نزد شیعیان است، بلکه اهل تسنن نیز روایات فراوانی در این باره ذکر کرده‌اند. [۱۶] توجیه این که علی علیه‌السلام قرآن را در سینه خود جمع کرده بود، باروایاتی که با صراحت می‌گویند: تمام قرآن در کتابی جمع‌آوری گردید، سازگاری ندارد. [۱۷]. به گفته سیدحسن صدر، روایاتی که از اهل بیت علیهم‌السلام نقل شده که علی علیه‌السلام اولین جامع قرآن است، از حدّ احصاء و شماره خارج است. [۱۸].

ترتیب سوره‌های مصحف

ترتیب دقیق آیات و سوره‌ها طبق نزول آنها در این مصحف رعایت شده بود و کاملاً مراحل و سیر نزول آیات در آن روشن بود و بدین وسیله سیر تشریح و احکام، مخصوصاً مسأله ناسخ و منسوخ در قرآن فهمیده می‌شد. [۱۹]. جمع‌آوری قرآن توسط حضرت علی علیه‌السلام به ترتیب نزول و تقدیم منسوخ بر ناسخ بود. [۲۰] شیخ مفید می‌گوید: علی علیه‌السلام در مصحف خود منسوخ را بر ناسخ مقدم فرمود. [۲۱] ابورافع می‌گوید: آن را چنان که خدا نازل کرد، فراهم آورد و بدان آگاه بود. [۲۲] سالم بن ابی سلمه می‌گوید: امام صادق علیه‌السلام فرمود: علی علیه‌السلام پس از آن که آن را نوشت، به میان مردم آورد و فرمود: این کتاب

خداست؛ چنان که خدا آن را بر محمد صلی الله علیه و آله نازل کرد. [۲۳]. جابرمی گوید: من از امام باقر علیه السلام شنیدم که فرمود: هیچ یک از مردم نیست که بگوید: قرآن را چنان که خدا نازل کرد، گرد آورده است؛ مگر آن که دروغ می گوید. و جز علی بن ابی طالب و امامان پس از او آن را چنان که خدا نازل کرد، کسی گرد نیاورد و حفظ نکرد. [۲۴]. محمد بن سیرین می گوید: آن را بر (وفق ترتیب) تنزیلش نوشت و ناسخ را در پی منسوخ نوشت و از حضرت علی علیه السلام نقل می کند که فرمود: من سوگند یاد کرده‌ام که پس از وفات پیامبر صلی الله علیه و آله عبا بردوش نگیرم تا آن که قرآن را چنان چه نازل شد، گرد آورم. مسعودی نیز نقل می کند که علی علیه السلام فرمود: این کتاب خداست. من آن را چنان که رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمان داد و وصیت کرد، به همان گونه که نازل شد، فراهم آوردم.

ویژگی‌های مصحف

در مصحف حضرت علی علیه السلام قرائت آیات طبق قرائت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله که اصلی ترین قرائت بود، ثبت شده بود و هرگز برای اختلاف قرائت در آن راهی نبود. بدین ترتیب راه برای فهم محتوا و تفسیر صحیح آیه هموار بود. خصوصیت دیگر مصحف حضرت علی علیه السلام این بود که مشتمل بر تنزیل و تأویل بود، البته در حاشیه مصحف. این حواشی بهترین وسیله برای فهم معانی قرآن و دفع بسیاری از مبهمات بود. [۲۵] ابن اشته در مصاحف خود از ابن سیرین نقل می کند که علی علیه السلام در مصحفش ناسخ و منسوخ را نیز نوشت. [۲۶] شیخ طبرسی نیز از سلمان فارسی نقل می کند که آن حضرت قرآن را مشتمل بر تنزیل و ناسخ و منسوخ نوشت. [۲۷] شیخ مفید در کتاب «الارشاد» نقل می کند که حضرت علی علیه السلام تأویل بعضی آیات و تفسیر آن‌ها را به تفصیل در آن می نوشت. [۲۸] سلیم بن قیس از علی علیه السلام نقل می کند که فرمود: هر آیه‌ای که بر رسول خدا صلی الله علیه و آله نازل می شد، خواندن آن را به من می آموخت و به من دیکته می کرد تا آن را به خط خود بنویسم و تفسیر، تأویل، ناسخ و منسوخ، محکم و متشابهات آیات قرآن را به من تعلیم می داد. سپس از خدا می خواست تا توفیق فهمیدن قرآن و حفظ کردن آن را به من عطا فرماید. هر آیه و مطلبی را که پیامبر صلی الله علیه و آله به من آموخته و دیکته کرده بود، نوشتم و هیچ آیه‌ای را فراموش نکردم. [۲۹]. مرحوم بلاغی در مقدمه تفسیر «آلاء الرحمن» [۳۰] می نویسد: مصحف حضرت علی علیه السلام مشتمل بر جوانب عمومی آیات بود، به طوری که اختصاص به زمان و مکان و شخص معینی نداشت و مانند خورشید و ماه جریان داشت. این است مقصود علی علیه السلام از تأویل در کلامش: «من کتاب را به آن‌ها عرضه کردم، در حالی که دارای تنزیل و تأویل بود.» در احتجاج طبرسی [۳۱] آمده است که حضرت علی علیه السلام خطاب به طلحه فرمود: هر آیه‌ای که خداوند بر پیامبر صلی الله علیه و آله نازل نمود، نزد من است، بر املاء ایشان و خط من و تأویل همه آیات و حلال و حرام و حدود و احکام یا هر چیزی که امت تا روز قیامت بدان احتیاج داشته باشند، حتی دیه خراشی که بر بدن وارد آید، با املاء پیامبر صلی الله علیه و آله و خط من نوشته شده است. بنابراین مصحف حضرت علی علیه السلام به ترتیب نزول، طبق قرائت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله، مشتمل بر تنزیل و تأویل و تفسیر و جوانب عمومی آیات، همراه با بیان شأن نزول، محکم و متشابه، عام و خاص و ناسخ و منسوخ بود و طبق گفته امام باقر علیه السلام جز علی بن ابی طالب علیه السلام، دروغ گفته است کسی که بگوید قرآن را چنان که نازل شد، جمع کردم و به گفته محمد بن سیرین، اگر جن و انس جمع گردند که این گونه قرآن را بنویسند، نمی توانند.

آیا مصحف حضرت علی غیر از این قرآن است؟

آقای حجتی در تاریخ قرآن می نویسد: «مسلماً متن و محتوای قرآن حضرت علی علیه السلام - منهای ترتیب سور آن - هیچ تفاوتی با قرآن موجود ندارد.» [۳۲]. دکتر رامیار نیز می نویسد: «در این که مصحف علی علیه السلام از نظر ترتیب سوره‌ها با قرآن موجود مغایر

و متفاوت بوده، گفتگویی نیست، و در این که اضافاتی هم در مصحف علی علیه السلام بوده، حرفی نیست. اما می‌دانیم که این اضافات جزء قرآن نبوده است. چرا که خود حضرت خطاب به طلحه فرمودند: ای طلحه! اگر به آنچه در قرآن است عمل کنید، از آتش جهنم رهایی خواهید یافت و اهل بهشت خواهید بود که حجت ما و بیان حق ما و وجوب طاعت ما در آن است.» [۳۳]. بنابراین باید گفت که فرقی بین دو مصحف نبوده است. چرا که علی علیه السلام نگهبان سلامت دین بود و اگر کوچک‌ترین تحریف یا نقصان یا زیاده یا تغییری در مصحف عثمان می‌دید، سکوت نمی‌کرد و هیچ گاه از امام علیه السلام شنیده نشد که به صراحت یا اشاره ایجاد شک یا عدم اطمینان نسبت به مصحف عثمان کنند. و به همین خاطر خود حضرت و بقیه ائمه علیهم السلام مردم را به همین قرآن ارجاع می‌دادند و به اعتقاد «شیخ صدوق» قرآنی که در دست مردم است، همانی است که خدا بر پیغمبرش صلی الله علیه و آله نازل کرد. و اختلاف آن این است که مصحف حضرت علی علیه السلام به ترتیب نزول و تقدّم منسوخ بر ناسخ و تفسیر و تأویل آیات است و این که گفته‌اند قرآن تام و تمام نزد علی علیه السلام و بعد ائمه طاهرین علیهم السلام و الآن نزد حضرت ولی عصر علیه السلام می‌باشد. از این جهات است که ذکر شد و الا در خود قرآن ابداً کم و زیادی نشده است. آقای کورانی در کتاب تدوین القرآن [۳۴]. می‌نویسد: «ادعای عثمان این بود که لجنه (گروه جمع آوری قرآن) مصحف مادر را از روی مصحفی نوشتند که به املائی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله بود و آن چه در اخبار آمده، آن مصحف حضرت علی علیه السلام بوده است و عثمان چون می‌خواست مردم حساس نشوند، نسبت به عائشه داد. هیچ کس قبل از وفات پیامبر صلی الله علیه و آله غیر از حضرت علی علیه السلام نسخه‌اش را برایشان عرضه نکرد. اگر برای عائشه مصحفی بود، به آن احتجاج می‌کرد و از ابن یونس درخواست نوشتن مصحف نمی‌کرد و طبق روایت ابن ابی شیبیه، قرائتی که در سال آخر عمر پیامبر صلی الله علیه و آله خوانده شد، طبق همین قرائتی است که مردم امروزه قرآن را می‌خوانند. پس همان طور که قبلاً اشاره شد، قرائت ما نیز مطابق با قرائت مصحف حضرت علی علیه السلام است.» اضافه بر این، قرآن فعلی ما به قرائت حفص از عاصم از ابی عبدالرحمن است و او می‌گوید: هیچ اختلافی با علی علیه السلام در قرائتش ندارم و حضرت نسبت به قرائت عاصم می‌گوید: «افصح القرائات قراءه عاصم»؛ فصیح‌ترین قرائت‌ها، قرائت عاصم است.

مدت تدوین مصحف علی

ابن ندیم می‌نویسد: حضرت علی علیه السلام در خانه نشست و تا سه روز به جمع آوری قرآن سرگرم بود. دکتر رامیار می‌نویسد: درباره مدت این گردآوری، روایات مختلف است. پاره‌ای می‌گویند: حدود شش ماه پس از وفات پیامبر صلی الله علیه و آله بود که علی علیه السلام برای گردآوری قرآن نشست. اما دیگران می‌گویند: قرآن را ظرف سه روز از روی حافظه به ترتیبی که بر وی مکشوف شده بود، نگاشت. [۳۵]. ابن عباس نقل می‌کند: خدا قرآن را در قلب علی علیه السلام جمع کرد و بعد از مرگ پیامبر صلی الله علیه و آله در شش ماه جمع آوری کرد. [۳۶] بنابر روایات، علی علیه السلام مدت شش ماه در منزل نشست و این کار را به انجام رسانید. [۳۷]. براساس نقل سیوطی و سجستانی، پس از رحلت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله، علی علیه السلام به انزوا پرداخت و هنوز شش ماه از رحلت نگذشته بود که از نوشتن مصحف فراغت یافت.

چرا مصحف علی پذیرفته نشد؟

وقتی غاصبان و کوردلان فهمیدند که در مصحف حضرت مطالب تفسیری نیز هست و آل محمد صلی الله علیه و آله به شجره طئبه و بنی امیه به شجره خبیثه، و منافقان در آن معرفی شده‌اند و شرط لیاقت خلافت و فتوا در آن معلوم شده و مختصّیات حکومت اسلامی روشن شده است و دیگر راه برای طرح‌های پیش ساخته معطل خواهد ماند، اجرای اغراض شخصی و قومی و سیاسی مانع

از قبول مصحف شد و متأسفانه آن را ترک کردند و نه تنها مصحف حضرت را ترک کردند بلکه مصاحف دیگری، چون مصحف‌های ابن عباس، ابن مسعود و ابی‌بن کعب را که مشتمل بر تفسیر و تأویل مأثور بود، به نابودی کشاندند. آنچه رد شد، متن مصحف نبود، چون بین متن مصحف حضرت علی علیه‌السلام و مصحف‌های موجود هیچ تفاوتی نبود، بلکه تفسیرهای موجود در مصحف ایشان بود. [۳۸].

سرانجام مصحف علی

علی علیه‌السلام پس از اتمام گردآوری قرآن، آن را بارشتر کرد و به مسجد آورد، در حالی که مردم پیرامون ابوبکر گرد آمده بودند. حضرت به آنان فرمود: بعد از مرگ پیامبر صلی الله علیه و آله تاکنون به جمع آوری قرآن مشغول بودم و در این پارچه آن را فراهم کرده‌ام و تمام آنچه بر پیغمبر صلی الله علیه و آله نازل شده است، را جمع کرده‌ام. مبادا فردا بگویند از آن غافل بوده‌ایم! آن گاه یکی از سران گروه به پا خاست و با دیدن آنچه علی علیه‌السلام در نوشته‌ها فراهم کرده بود، گفت: به آن چه آورده‌ای، نیازی نیست و آنچه نزدماست، ما را کفایت می‌کند. علی علیه‌السلام فرمود: دیگر هرگز آن را نخواهید دید. (آنگاه داخل خانه خود شد و کسی مصحف را پس از آن زمان ندید). بر من لازم بود پس از فراهم آوردن مصحف، شما را آگاه سازم تا آن را بخوانید و روزقیامت نگویید: من شما را به یاری خود فراخواندم و حقم را به شما یاد آور نشدم و شما را به کتاب خدا فراخواندم. عمر به او گفت: آیا قرآنی که باماست، از آنچه تو ما را به آن فرا می‌خوانی، بی‌نیاز نمی‌سازد؟! ابوذر می‌گوید: وقتی عمر خلیفه شد، گفت: ای ابوالحسن! کاش قرآنی را که نزد ابوبکر آوردی، می‌آوردی تا بر آن گرد آییم. علی علیه‌السلام فرمود: هیئات! بدان راه نیست. من آن را تنها نزد ابوبکر آوردم تا حجت بر شما تمام شود و روز رستاخیز مگویند که ما از این بی‌خبر بودیم. در دوران عثمان، طلحه بن عبدالله به امیرمؤمنان علیه‌السلام عرض کرد: به یادداری آن روزی را که مصحف خود را بر مردم عرضه داشتی و مردم آن را نپذیرفتند؟ چه می‌شود امروز آن را ارائه دهی تا شاید رفع اختلاف گردد؟ حضرت فرمود: آیا این قرآنی که امروز در دست مردم است، تمامی آن قرآن است یا آن که چیزی غیر از قرآن به آن اضافه شده است؟ طلحه گفت: البته تمام آن قرآن است. حضرت فرمود: اکنون که چنین است، چنان چه به آن اخذ کنید و عمل نمایید، به رستگاری رسیده‌اید، قرآنی که من جمع نموده‌ام، طبق امر رسول خدا صلی الله علیه و آله باید به برترین مردم بعد از خودم و جانشینم که فرزندانم حسن است، تحویل دهم. او هم باید به فرزندانم، حسین تحویل دهد. سپس در نزد فرزندان حسین، یکی پس از دیگری قرار گیرد تا آخرین ایشان به رسول الله صلی الله علیه و آله برگرداند. طبق روایات معتبر و به روایت امام صادق علیه‌السلام که فرمود: هنگامی که قائم - عجل الله تعالی فرجه - قیام کند، کتاب خدا را در حد واقعی آن خواهد خواند و مصحفی را که علی علیه‌السلام نوشته بود، ارائه خواهد داد؛ مصحف علی علیه‌السلام به عنوان سپرده امامت به فرزندش، امام حسن مجتبی علیه‌السلام رسید و به عنوان میراث امامت، از امامی به امام دیگر منتقل گشت که سرانجام در اختیار آخرین و دوازدهمین امام شیعه قرار خواهد گرفت که پس از ظهور خود، آن را به مردم ارائه خواهد نمود و وقتی ایشان قیام کند، آن مصحف به مردم آموخته می‌شود.

نکته‌ای در مورد مصحف

دونسخه از قرآن نزد حضرت علی علیه‌السلام بود: نسخه‌ای که در زمان پیامبر صلی الله علیه و آله به املائی خود ایشان بود و الآن نزد امام زمان (عج) است و نسخه دیگر بعد از وفات پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله توسط حضرت علی علیه‌السلام نوشته شد، که مانند قرآن فعلی ماست. اسلوب تألیف و عرضه قرآن بر مهاجرین و انصار به توصیه پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله بود. فرق بین دو نسخه فقط در ترتیب است. [۳۹].

پاورقی

- [۱] بحارالانوار، ج ۸۹، ص ۹۷.
- [۲] همان، ج ۴۰، ص ۱۴۴ و ج ۱۰، ص ۱۱۷.
- [۳] سوره اعلی، آیه ۱۸ و ۱۹.
- [۴] بحارالانوار، ج ۴۰، ص ۱۳۸.
- [۵] همان، ص ۱۸۷ و ج ۸۹، ص ۱۲۵.
- [۶] همان، ج ۴۰، ص ۱۳۵ و ۱۵۱.
- [۷] شرح نهج البلاغه، ابن ابی‌الحدید، ج ۱، ص ۲۷.
- [۸] تاریخ قرآن، آیه‌الله معرفت، ص ۸۵.
- [۹] ر.ک: تاریخ قرآن، دکتر رامیار.]
- [۱۰] - تاریخ قرآن کریم، محمدباقر حجتی، ص ۳۸۵.
- [۱۱] بحارالانوار، ج ۸۹، ص ۵۲.
- [۱۲] بحارالانوار، ج ۸۹، ص ۵۲.
- [۱۳] تاریخ و علوم قرآن، میرمحمدی زرنندی، ص ۱۴۴.
- [۱۴] مصاحف، سجستانی، ص ۱۰؛ سیوطی می‌نویسد: رأیت کتاب الله یزادفیه. (ر.ک: الاتقان، ج ۱، ص ۲۰۴ به نقل از تاریخ قرآن، دکتر رامیار، ص ۳۶۷).
- [۱۵] الفهرست، ابن ندیم، ص ۳۰؛ تفسیر ابن کثیر، ج ۴، ص ۲۸؛ به نقل از افسانه تحریف، رسول جعفریان، ص ۱۱۳.
- [۱۶] تاریخ قرآن، محمودرامیار، ص ۳۶۸.
- [۱۷] روح المعانی، آلوسی، ج ۱، ص ۲۲.
- [۱۸] تأسیس الشیعه لعلوم الاسلام، سیدحسن صدر، ص ۳۱۷.
- [۱۹] تاریخ قرآن، معرفت، ص ۸۶.
- [۲۰] الفهرست، ابن ندیم، به نقل از لمحات من تاریخ القرآن، محمدعلی الاشیقر، ص ۱۷۳.
- [۲۱] اوائل المقالات، ص ۹۴.
- [۲۲] بحارالانوار، ج ۸۹، ص ۵۱ و ج ۴۰، ص ۱۵۵.
- [۲۳] بصائر الدرجات، محمدبن حسن صفار، ص ۹۳.
- [۲۴] بحارالانوار، ج ۹۲، ص ۸۸.
- [۲۵] تاریخ قرآن، معرفت، ص ۸۶.
- [۲۶] الاتقان، ج ۱، ص ۱۰۰.
- [۲۷] رجاء الغفران فی مهمات القرآن، به نقل از تاریخ قرآن، دکتر رامیار.
- [۲۸] بحارالانوار، ج ۹۲، ص ۸۸.
- [۲۹] همان، ص ۴۰.
- [۳۰] تفسیر آلاء الرحمن، محمدجواد بلاغی، ص ۲۷.

- [۳۱] احتجاج، طبرسی، ج ۱، ص ۲۲۳.
- [۳۲] تاریخ قرآن کریم، محمد باقر حجتی، ص ۴۱۳.
- [۳۳] تاریخ قرآن، محمود رامیار، ص ۳۷۹.
- [۳۴] تدوین القرآن، علی کورانی، ص ۳۳۸.
- [۳۵] تاریخ قرآن، محمود رامیار، ص ۳۶۸.
- [۳۶] ر.ک: تدوین القرآن.
- [۳۷] تاریخ قرآن، معرفت، ص ۸۵.
- [۳۸] پژوهشی پیرامون آخرین کتاب الهی، رجبعلی مظلومی، ص ۸۸.
- [۳۹] تدوین القرآن، ص ۳۵۱.

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحيم

جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)

با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند

بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهل بیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.

مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف: دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیت های گسترده مرکز :

الف) چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب) تولید صداها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن همراه
 ج) تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما، انیمیشن، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و ...
 د) ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر

ه) تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای
 و) راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۲۳۵۰۵۲۴)
 ز) طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و ...
 ح) همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...

ط) برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه
 ی) برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضور و مجازی) در طول سال
 دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان
 تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت: ۲۳۷۳ شناسه ملی: ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی:
www.eslamshop.com

تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳-۲۳۱۱ (۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور
 کاربران ۲۳۳۳۰۴۵ (۰۳۱۱)

نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی
 جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل
 و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق
 روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایندانشالله.

شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳، شماره کارت: ۶۲۷۳-۵۳۳۱-۳۰۴۵-۱۹۷۳ و شماره حساب شبا: IR۹۰-۰۱۸۰-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۶۲۱
 به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان - خیابان مسجد سید

ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام: - هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنت غیبت ما، او را از ما جدا کرده
 است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می فرماید: «ای بنده بزرگوار
 شریک کننده برادرش! من در کرم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است،
 هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسیر المنسوب إلى الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست تر می داری: مردی
 اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می رهایی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از
 پیروان ما را دارد، اما تو دریچه ای [از علم] را بر او می گشایی که آن بینوا، خود را ببدان، نگاه می دارد و با حجت های خدای متعال،
 خصم خویش را ساکت می سازد و او را می شکند؟».

[سپس] فرمود: «حتماً رها کردن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی گمان، خدای متعال می فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی

همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».

مرکز تحقیقات و ترجمه

اصفهان

گام‌ها

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

